

Brüssel, 2. veebruar 2026
(OR. en)

5928/26

Institutsioonidevaheline
dokument:
2025/0412 (NLE)

ENV 84
CLIMA 42
SOC 46
ENER 41
ECOFIN 142
COMPET 136
RECH 36
EDUC 25
CULT 12

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	17. detsember 2025
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2025) 1026 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE Uus Euroopa Bauhaus – visioonist teostuseni

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2025) 1026 final.

Lisatud: COM(2025) 1026 final

Strasbourg, 16.12.2025
COM(2025) 1026 final

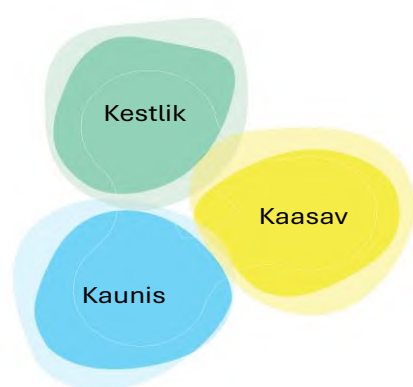
**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Uus Euroopa Bauhaus – visioonist teostuseni

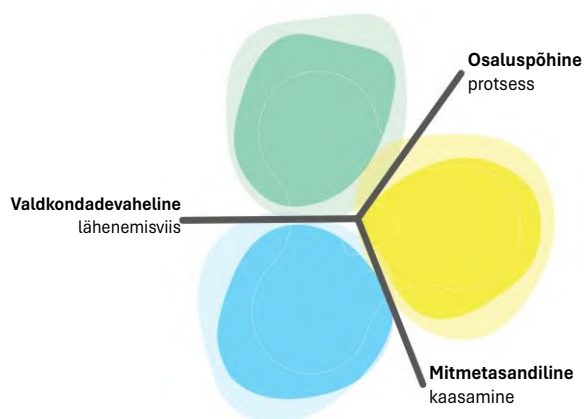
1. SISSEJUHATUS

Euroopa kodanikud ja ettevõtjad seisavad silmitsi enneolematult ulatuslike ja keeruliste probleemidega, alates murrangulistest geopoliitilistest sündmustest ja julgeolekuohtudest meie mandril kuni planeedi kolmikkriisi, tehnoloogiliste muutuste ning meie demokraatiat ja väärtusi ähvardavate ohtudeni. Praegusel ebakindlal ajal on loomulik, et kodanikud tunnevad muret, ning seepärast on väga oluline pakkuda neile ootuspärast ja lootusrikast tulevikku, edendada innovatsiooni ja luua paiku, mis toetavad elukvaliteeti ning kuuluvus- ja turvatunnet.

See ongi algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ eesmärk. Komisjoni presidendi Ursula von der Leyeni poolt 2020. aastal käivitatud algatusega antakse inimestele, kogukondadele ja ettevõtjatele võimalus leida ühiselt uuenduslikke lahendusi positiivse tuleviku kujundamiseks, et ühendada kaasatus, kestlikkus ja elukvaliteet.

Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtused

Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ põhimõtted

Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ eesmärk on luua inimeste ja ettevõtjate jaoks tõelisi muutusi kohapeal, järgides uuenduslikku, ümberkujundavat ja alt üles toimivat lähenemisviisi. Viie aastaga on algatusest saanud liikumine, mis hõlmab üle 700 projekti kogu Euroopas ja mujal maailmas, ning ühendab elujõulist kogukonda, kuhu kuulub peaaegu 2000 organisatsiooni, mis jõuavad miljonite inimesteni, ning riiklike ametiasutuste võrgustikku, mis on ühenduslüliks kohaliku tasandiga. Mitmesugused projektid, mida on aastatel 2021–2025 uuritud, katsetatud ja tutvustatud, alates taskukohaste eluasemetega linnaosade näidisprojektidest kuni ehituse digitaliseerimist kiirendavate otsusteni ning kunstipõhise kaasamiseni kohalikes kogukondades, näitavad, et kaasava, kestliku ja kvaliteetse hoonestatud keskkonna rajamine on võimalik ning lisaks suudab see kaasata rohkem kodanikke ning tugevdada vastupanu- ja konkurentsivõimet.

Viimaste aastate kogemuste ja õppetundide toel on saabunud aeg algatust „Uus Euroopa Bauhaus“ laiendada ja viia selle rakendamine järgmisele tasandile. See algatus on võimas vahend, mis toetab üleminekut puhtale energiale ning innovatsiooni nii Euroopas kui ka mujal maailmas. Käesolevas teatises kirjeldatakse algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ järgmiste aastate poliitilisi eesmärke ning esitatakse raamistik konkreetsete meetmete võtmiseks, et suurendada innovatsiooni, vastupanuvõimet ja kestlikkust. Teatise mõju suurendamiseks on

sellele lisatud ettepanek võtta vastu nõukogu soovitus liikmesriikidele,¹ austades täielikult subsidiaarsuse põhimõtet.

Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ keskmes on – nagu varemgi – hoonestatud keskkond. See on kodanike igapäevaelu oluline osa, millel on tohtu potentsiaal parandada elukvaliteeti, vähendada heitkoguseid, toetada taskukohasust ja samal ajal suurendada ELi tööstussektori konkurentsivõimet. **Naabruskondade taaselustamine eeldab asjakohaseid poliitikameetmeid, rahastamist ja tehnilist tuge.** Vaja on rohkem meetmeid, et arendada oskusi ja võtta ulatuslikumalt kasutusele taskukohaseid lahendusi, mis aitavad suurendada hoonestatud ruumi tõhusat kasutamist linna- ja maapiirkondades, juurutada bioressursipõhiseid lahendusi, uuenduslikke materjale ja tehnikaid, **tugevdada vastupanuvõimet ja luua juhtivaid turge** Euroopa uuenduslikele konkurentsivõimelistele tööstusharudele. Lähiaastatel laiendatakse algatust „Uus Euroopa Bauhaus“ ka muudele sektoritele, nimelt tekstiili- ja moesektorile.

Lisaks tuleb paremini **ära kasutada koosloomise ja multidistsiplinaarse lähenemisviisi** potentsiaali, **sealhulgas digivahendite** toel, ning luua rohkem võimalusi ja suurendada suutlikkust, et tuua teadlased, kunstnikud, ametnikud, kodanikud ja ettevõtjad kokku ning ühiselt luua ja visioone kohapeal ellu viia.

Viis aastat pärast käivitamist on **komisjonil ja tema partneritel kavas algatust tugevdada, avardada selle kogukonda** ning levitada ja laiendada loomingulisi kontseptsioone ja uuendusi, et edendada oluliste projektide ärimudelit. Algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ **toetatakse liikmesriike, et nad kaasaksid algatusest inspireeritud lähenemisviise** riiklikkusse eluasemepoliitikasse, hoonete renoveerimise kavadesse ja ruumilise planeerimise otsustesse koostöös ELi linnapoliitika tegevuskava² ja ühtekuuluvuspoliitika territoriaalsete vahenditega, samuti Euroopa taskukohaste eluasemete kava³ ja Euroopa elamuehituse strateegiaga⁴, mis esitatakse koos käesoleva teatisega.

2. ALGATUSEGA „UUS EUROOPA BAUHAUS“ TOETATAKSE INNOVATSIOONI JA PUHTALE ENERGIALE ÜLEMINEKUT

Tuginedes saavutustele suurendatakse algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ toetust **ettevõtjatele, novaatoritele ja kogukondadele** kogu Euroopas ning mujal maailmas, **et tagada naabruskondade ja tööstusharude kaasav, kestlik ja kvaliteedile keskenduv ümberkujundamine.** Kooskõlas taskukohaste eluasemete kavaga seatakse esikohale rahakotisõbralike lahenduste leidmine ning pakutakse tõenduspõhiseid vahendeid ja koosloomeruume, kus spetsialistid, teadlased, kasutajad, kogukonnad ning ettevõtjad saavad kokku ja teevad koostööd, et luua võimalikult suure väärtusega uuenduslikke lahendusi. Algatuse raames arendatakse uue Euroopa Bauhausi akadeemiat, mis moodustab algatuse põhistruktuuri, et tõhustada **ehitusökosüsteemi osalejate koolitust, ümberõpet ja oskuste täiendamist**, pakkuda **uuenduslike lahenduste katsekeskkondi** ning toetada idufirmasid, kes pakuvad uue Euroopa Bauhausi väärtusi järgivaid lahendusi. Uue Euroopa Bauhausi rahastust toetatakse tiptasemel teadusuuringuid ning innovatsiooni- ja näidisprojektide laiendamist. Koostöös ELi biomajanduse strateegiaga⁵ aitab algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ kiirendada

¹ COM(2025) 1027.

² EUR-Lex - 52025DC0739 - ET - EUR-Lex.

³ COM(2025) 1025.

⁴ COM(2025) 991.

⁵ COM(2025) 960 final.

ka ringlus- ja bioressursipõhiste materjalide ja ehitusmeetodite kasutuselevõttu, luues uusi juhtivaid turge ja tugevdades Euroopa konkurentsivõimet.

Algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ seotud head tavad ringlus- ja bioressursipõhiste lahenduste valdkonnas

- ❖ **TOVA (HISPAANIA):** tambitud pinnasest 3D-printer-kraanaga WASP ehitatud arhitektuursed konstruktsioonid. Rajatised valmivad vaid mõne nädalaga ning ehitusmeetod on jäätmevaba ja peaaegu süsinikdioksiidiheiteta [Uue Euroopa Bauhausi auhind 2023].
- ❖ **NEBourhoods (uue Euroopa Bauhausi naabruskond):** Münchenis on kavas taaslustada 1970. aastatel ehitatud piirkond, luues segakasutusega ruume, tugevdades kogukonnasidemeid ja võttes kasutusele uusi energialahendusi, nagu päikesepaneelid ja varjutamine [programm „Euroopa horisont“].
- ❖ **Panelka 2.0 (Teplo):** Ukrainas on kavas toetada taastamistöid ringluspõhise renoveerimise kaudu, kasutades ringlussevõetud ja biomaterjale, energiatõhusaid lahendusi ja suurendades kogukonna mõjuvõimu [LIFE].

TOVA ©GregoriCivera - © NEBourhoods - © TEPLA

2.1 Edendada ringlust, kestlikkust ja innovatsiooni hoonestatud keskkonnas

2.1.1. Innovatiivsete ja kestlike lahenduste edendamine

Selleks et toetada ehitusökosüsteemi üleminekut vähese süsinikuheitega ringlus- ja bioressursipõhiste lahendustele, on algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektide raames viimastel aastatel katsetatud **ehitussektori jaoks uudseid lahendusi**, nagu moodulehitus, energia- ja veetõhus projekteerimine ning bioressursipõhiste, ringlussevõetud ja uuenduslike materjalide kasutamine. Samuti on uuritud ja katsetatud kestlikke ehitustehnikaid, nagu automatiseeritud ja robotikapõhine ehitus, 3D-printimine, biogeense süsiniku säilitamine hoonetes, tehisintellekti rakendamine projekteerimisel ning tehase- ja moodulmajade ehitus (sageli VKEdes tegevusvaldkond).

Majandusliku vastupanuvõime tugevdamiseks ja ümberkujundava puhta tööstuse kokkuleppe rakendamiseks toetatakse algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ **ringmajanduse ja biomajanduse pakutavaid võimalusi** ning edendatakse uuenduslike materjalide ja ehitusmeetodite turgusid, koondades teavet kestlike ja taskukohaste energia-, vee- ja liikuvuslahenduste, digitehnoloogia, -andmete ja usaldusväärse tehisintellekti kohta. Algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ edendatakse **uuenduslike ressursitõhusate lahendustega seotud uurimistööd ning selliste lahenduste suuremas mahu ja ulatuslikumat kasutuselevõttu**, pakutakse ettevõtjatele tuge uute kulutõhusate ja skaleeritavate lähenemisviiside väljatöötamisel ning toetatakse uute ja laiaulatuslike standardite loomist vähese süsinikuheitega, ringluspõhiste ja loodussõbralike toodete jaoks.

Samuti toetatakse algatuse kaudu **kogukondi**, et nad **toimiksid** puhtale energiale üleminekul **innovatsiooni** ja alt üles lahenduste **keskustena**, mis võtavad arvesse kohapealset vajadust ja suutlikkust. Seades esikohale innovatsiooni, oskused ja tööstuse konkurentsivõime, on algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ eesmärk tagada, et Euroopa oleks maailmas esirinnas kvaliteetsete, kestlike ja taskukohaste lahenduste leidmisel.

Ümberkujundamiseks ei piisa üksnes riiklikust rahastamisest. Algatusega seotud projektidest nähtub, et integreeritud lahendustesse on turvaline investeerida, sest projektidesse kaasatakse kodanikud ja lõppkasutajad ning seega luuakse atraktiivne keskkond ja elujõuline kohalik majandus. Sellised vahendid nagu InvestEU võiksid aidata kaasata täiendavaid erainvesteeringuid. Euroopa Komisjon töötab koos Euroopa Investeeringupangaga (EIP) välja **uue Euroopa Bauhausiga seotud investeerimisjuhised**,⁶ milles tutvustatakse investoritele ja arendajatele häid tavasid ning kvaliteeditagatise investeeringute mõju suurendamiseks, et hooned, avalik ruum ja naabruskonnad vastaksid paremini uue Euroopa Bauhausi väärtustele. Nendele juhistele tuginedes tõhustab komisjon uue Euroopa Bauhausi akadeemia kaudu meetmeid ning hõlbustab **uue Euroopa Bauhausi kontseptsioonide ja rahastamisallikate**, sealhulgas uuenduslike rahastamismudelite **kokkuviiimist**.

Kombineerides innovatsiooni, ettevõtete loomist ja koolitusi on **Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudil (EIT)** ning selle **teadmis- ja innovaatikakogukondadel** head võimalused tugevdada uue Euroopa Bauhausi ümberkujundavat ja valdkondadevahelist olemust. Eelkõige on eesmärk **toetada ettevõtjaid ja VKEsid** algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ seisukohast olulistes sektorites, nagu ehitus, disain, mood, käsitöö, põllumajanduslik toidutööstus, tootmine, energeetika ja liikuvus, et tuua nende ideed turule.

Komisjonil on kavas:

- **töötada välja uue Euroopa Bauhausi märgis, et tunnustada uue Euroopa Bauhausi projekte ja tavasid** ning suurendada nende nähtavust võimalike projektiarendajate ja investorite seas;
- **rahastada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ näidisprojektide väljatöötamist, leidmaks uuenduslikke lahendusi** vertikaalruumi kasutamiseks, kohandatavate ehitusmoodulite masstootmiseks, naabruskondade sotsiaaltaristu rajamiseks, mitut põlvkonda kaasavate naabruskondade kujundamiseks või kodutuse vähendamiseks;
- ärgitada liikmesriike töötama ühtekuuluvuspoliitika raames välja **algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ teednäitavad nn majakaprojektid**;
- **toetada, eelkõige EIT kaudu** algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ seisukohast oluliste sektorite **ettevõtjaid ja VKEsid**, aidates neil saada rahalisi vahendeid uute lahenduste turundamiseks ja laiemaks kasutuselevõtuks;
- toetada uue Euroopa Bauhausi rahastu kaudu **algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ seisukohast olulisi sektoreid** – ehitus, disain, mood, käsitöö, põllumajanduslik toidutööstus, tootmine, energeetika, liikuvus –, et võtta kasutusele ja laiendada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ uuenduslike meetodeid, protsesse ja tavasid, milles on ühendatud kestlikkus, kaasatus ja kvaliteet;
- **olla eeskujuks**, kohaldades uue Euroopa Bauhausi lähenemisviisi komisjoni hoonete ehitamisel või renoveerimisel, inspireerituna **Teadusuuringute Ühiskeskuse tulevases plussenergiahoonest, mis kerkib Sevillas, ja Teadusuuringute Ühiskeskuse kodanike foorumist Geelis**, ning soovitudes järgida seda lähenemisviisi ka teistel ELi, riiklikel ja kohalikel institutsioonidel.

⁶ Uue Euroopa Bauhausiga seotud investeerimisjuhised – Uus Euroopa Bauhaus – Euroopa Liit.

Teadusuuringute Ühiskeskuse tulevane hoone Sevillas, mis on ehitatud uue Euroopa Bauhausi väärtuste ja põhimõtete kohaselt – © Playtime

2.1.2. Kaasav, kestlik ja kvaliteedist juhinduv naabruskondade ümberkujundamine

Kohalikud kogukonnad ja naabruskonnad puutuvad üha enam kokku **kliimamuutuste, elurikkuse vähenemise, veenappuse ja inimtegevusest tingitud riskidega**, nagu põuad, metsa- ja maastikupõlengud, üleujutused ja veepuudus, ning on jätkuvalt avatud reostusele (mille põhjuseks võivad olla näiteks saastavad küttesüsteemid⁷), mis kahjustab majandusjulgeolekut, süvendab sotsiaalset ja tervisealast ebavõrdsust⁸ ning ohustab euroopalikku *eluviisi*. Euroopa rohelise kokkuleppe ja puhta tööstuse kokkuleppe rakendamine kohapeal õiglase ülemineku kaudu on tungiv vajadus. See tähendab taskukohaste lahenduste pakkumist kõigile kodanikele ning naabruskondade vastupanuvõime ja kriisiks valmisoleku suurendamist, austades samas Euroopa kultuurilist mitmekesisust ja kohalikku pärandit.

Algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ **edendatakse kohapõhiseid muutusi**, mis kooskõlas ELi kriisivalmiduse strateegiaga⁹ **suurendavad inimeste ja kogukondade valmisolekut** tulla toime kliimaga seotud riskide ja loodusõnnetustega. Samuti on kavas lõpetada järk-järgult sõltuvus fossiilkütustest, suurendades liikuvuse ning elamufondi energiatootmise ja -tarbimise kestlikkust ja tõhusust. Komisjon toetab kodanike mõjuvõimu suurendamist renoveerimis- ja kliimamuutustega kohanemise projektides, näiteks ELi missioonide „Kliimanetraalsed ja arukad linnad“ ja „Kliimamuutustega kohanemine“ kaudu ning kodanike juhitud renoveerimise algatuse¹⁰ kaudu. Uue Euroopa Bauhausi eksperimentaalsed ja ühiselt kavandatud lahendused näitavad, et **ruumiline planeerimine, mis hõlmab vähese süsinikuheitega, veetõhusaid, veemajanduse kriisivalmidust suurendavaid ja looduspõhiseid lahendusi ning sotsiaalset innovatsiooni**, on tõhus ning aitab muuta kogukonnad ohutumaks, tervislikumaks ja vastupanuvõimelisemaks.

Hoonete renoveerimine või uuendamine,¹¹ eelkõige kombineerituna selliste sotsiaalsete tavade nagu hoonete segakasutus, korterite vahetamine või eri põlvkondade ühiseluruumid, **võimaldab pakkuda kõigile taskukohast ja kestlikku eluaset**, aeglustada valglinnastumist ja mulla katmist, edendada sotsiaalset ühtekuuluvust ja aktsepteerimist ning kaitsta samal ajal

⁷ Vt EEA 2025: EU Heating and Cooling Systems Drive Air Pollution, Urgent Action Needed (Euroopa Keskkonnaamet 2025: ELi kütte- ja jahutussüsteemidel on oluline roll õhusaaste põhjustamisel, vajatakse kiireloomulisi meetmeid).

⁸ Vt Euroopa keskkonna- ja terviseatlas.

⁹ Vt ELi kriisivalmiduse strateegia (JOIN (2025) 130 final).

¹⁰ Avaloht – Kodanike teostatav renoveerimine – Euroopa Komisjon.

¹¹ Kooskõlas Euroopa Standardikomitee (CEN) kehtestatud standarditega hõlmab uuendamine ruumide planeeringu või funktsiooni muutmist, mida renoveerimine tavaliselt ei hõlma.

meie kultuuripärandit. Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames on kavas kasutada ära tühjalt seisva ja alakasutatud hoonestatud keskkonna potentsiaali, **seades esikohale olemasolevate hoonete parema kasutamise** selle asemel, et need lammutada ja uued ehitada, ning rakendada **katseprojekti**, mille eesmärk on võtta kasutusele ehitustööstuse **konkurentsivõime koordineerimise töövahend**. Läbipaistvate kriteeriumidega hanked võivad samuti kiirendada kestlike tavade ja toodete kasutuselevõttu naabruskondades.

Komisjonil on kavas:

- toetada kogukondade jõupingutusi, et tugevdada **vastupanuvõimet loodusõnnetustele (kriiside ennetamine ja nendeks valmisolek, katastroofijärgne taastumine ja ülesehitus)**, rahastades integreeritud alt üles suunatud algatusi, mis on seotud looduspõhiste, veetõhusate ja kultuurist lähtuvate uuenduslike lahendustega;
- aidata suurendada suutlikkust, luua tööriistu ja jagada häid tavasid, mis on seotud **hoonete kohandamisega**, et tulla toime loodusõnnetustega (sealhulgas **üleujutustega**¹²), **metsatulekahjude riski leevendamisega**,¹³ **linnaliste ökosüsteemide taastamisega**¹⁴ ning tervikliku riski- ja ohuhinnangu koostamisega;
- edendada **tehisintellektipõhist analüüsi, et võimaldada andmepõhiste otsuste tegemist**, ennetada probleeme ja töötada ühiselt välja arukam ruumiline planeerimine,¹⁵ kaasata ülesehitamisse Euroopa digitaristu konsortsium CitiVERSE ja pakkuda ametiasutustele tehisintellektil põhinevaid vahendeid ehitusprojektide läbipaistvaks haldamiseks¹⁶;
- toetada **kestliku ja tõhusa hoonestatud keskkonna** rajamist, töötades välja ühise metoodika¹⁷ ja esitades tõendeid hoonete süsinikuheite vähendamise kohta ning koostada suunised hoonestatud keskkonna tõhusa kasutamise prioriseerimiseks¹⁸;
- edendada **hankemenetlusi, mis võimaldavad kestlikke, kaasavaid ja kvaliteedipõhiseid lahendusi**, eelkõige Euroopa Innovatsiooninõukogu innovatsioonihangete programmi kaudu, ning edendada kestlike lahendustega seotud riigihankeid **riigihangete direktiivi eelseisva läbivaatamise kaudu**;
- rahastada uue Euroopa Bauhausi rahastu teadusuuringute ja innovatsiooni komponendi kaudu **teadusuuringuid ja innovatsiooni, et taaselustada naabruskondi** kestlikkust ja kaasatust toetava projekteerimise kaudu;

2.2 Kodanike mõjuvõimu suurendamine, kaasates neid osalusprotsessidesse, et tugevdada demokraatlikke, kaasavaid ja vastupanuvõimelisi naabruskondi

Osalus on algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ üks peamisi põhimõtteid. Nagu on osutatud uue Euroopa Bauhausi kompassis,¹⁹ näitab osalus seda, mil määral on projektist mõjutatud

¹² Vt [EU-level technical guidance on adapting buildings to climate change](#) (ELi tasandi tehnilised suunised ehitiste kohandamiseks kliimamuutustega).

¹³ Komisjon esitab 2026. aasta alguses metsa- ja maastikupõlengute ennetamise Euroopa strateegia.

¹⁴ Vt looduse taastamist käsitleva määruse (EL) 2024/1991 artikkel 8.

¹⁵ <https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/ldttoolbox>.

¹⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/digital-twin-reconstruction-ukraine>.

¹⁷ Vt oleluringi globaalse soojendamise potentsiaali riigisisese arvutamise raamistik: komisjoni delegeeritud määrus, millega muudetakse direktiivi (EL) 2024/1275 III lisa, C(2025) 8723 – PE/2025/8966.

¹⁸ Tuginedes komisjoni uuringutele **kontoriruumide muutmine taskukohasteks eluruumideks, eluruumide piisavus ja hoonefondi tõhusam kasutamine** (tulemused selguvad 2027. aasta keskel).

¹⁹ Kasutage kompassi – Uus Euroopa Bauhaus – Euroopa Liit..

kogukonnad kaasatud selle kavandamisse, otsuste tegemisse, rakendamisse ja valideerimisse. **Euroopa naabruskondade vastupanuvõime sõltub lõppkokkuvõttes nende suutlikkusest kaasata oma mitmekesiseid kogukondi** ja teenida kõiki kodanikke. Lisaks sellele, et valdkondadevahelised lähenemisviisid ja tõendus põhised projekteerimismeetodid, mis ühendavad mitmesuguste sidusrühmade ja valdkondade eksperditeadmisi, on representatiivsemad ja vastavad paremini kodanike vajadustele, **suurendavad need arendajate puhul ka usaldust ja õiguskindlust, edendavad vastuvõetavust ja tugevdavad sotsiaalset struktuuri**. Kaasaval avalikul ruumil on oluline roll sotsiaalsete sidemete tugevdamisel, võrdõiguslikkuse (nii üldiselt kui ka soolise ja põlvkondadevahelise õigluse) suurendamisel, kuuluvustunde loomisel ja seega rohujuure tasandi demokraatia edendamisel²⁰.

Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ head tavad kohaliku demokraatia tugevdamiseks ja kogukondade ühendamiseks

- ❖ **Projektiga „NEB-STAR“** luuakse juhtimis- ja rahastamismudelid hoonete korduvaks renoveerimiseks, keskklassistumise vältimiseks ja linnaarengu demokratiseerimiseks [programm „Euroopa horisont“].
- ❖ **Projekti „SOFTAcademy“** raames renoveeritakse Tallinnas nõukogudeaegsed paneelelamud, kohaldades terviklikku ja naabruskonna tasandi lähenemisviisi [ERF].
- ❖ **Projektiga „Activating Spaces with neuroDiverse Publics“** aidatakse Barcelona ametiasutustel mänguväljakuid ja avalikku ruumi autistlike laste jaoks sobivamaks muuta [EIT, kogukond, algatus „Uus Euroopa Bauhaus“].

© NEB STAR – SOFTAcademy © SvenZacek – ©ASDpublics

Komisjon soovib kasutada **algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ ümberkujundavat potentsiaali, et toetada kohalikku demokraatiat**, võidelda ühiskonna suureneva polariseerumise vastu, võimestada kogukondi ning kohalikke avaliku ja erasektori partnerlusi. Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ eesmärk on suurendada avaliku sektori asutuste ja sidusrühmade suutlikkust **integreerida tõelised osalus- ja valdkonnaülesed tavad** kohalike arenguprojektide **kavandamis- ja otsustusprotsessidesse**, võimaldades seeläbi kodanikel ühiselt luua oma tulevasi naabruskondi, mis on kohandatud kohalikele vajadustele. Algatuse kaudu toetatakse **kohaliku elu ümberkujundamist, kasutades eksperimentaalseid lahendusi, sealhulgas, kodanikele ja spetsialistidele mõeldud digitaalseid ja virtuaalreaalsuse vahendeid**, et ühiselt kavandada, luua ja hallata kaasavat, kaunist ja kestlikku elukeskkonda.

²⁰ Nagu on rõhutatud Teadusuuringute Ühiskeskuse ülevaates „Teaduspõhine poliitikakokkuvõte avaliku ruumi kohta“.

Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames töötatakse välja ja pakutakse uuenduslikke vahendeid **demokraatlike osalusprotsesside toetamiseks kohalikul tasandil**, aidates seeläbi kaasa Euroopa demokraatia kaitsekiibi algatuse²¹ eesmärkide rakendamisele kohapeal. See on **katalüsaator, mis võimaldab kodanikel kujundada ümber kohalikke piirkondi**, sealhulgas endisi tööstus- ja söekaevanduspiirkondi ning ebasoodsas olukorras olevaid linnalähedasi piirkondi. **Uue Euroopa Bauhausi kompass ja uue Euroopa Bauhausi meetmepakett²² aitavad kodanikel ja kogukondadel kujundada oma elukeskkonda osalemise, koosloomise ja järkjärgulise kaasamise kaudu. Uue Euroopa Bauhausi 23 majakaprojekti²³ raames on** koostöös kohalike elanikega taaselustatud üle 90 naabruskonna ja töötatud välja vahendid linnaplaneerimise demokratiseerimiseks.

Komisjonil on kavas:

- laiendada **demokraatliku lähenemisviisi ja kodanike kaasamise toel linna- ja maapiirkondade taaselustamist** kasutades Euroopa digitaristu konsortsiumi CitiVERSE²⁴ **digiplatvorme, virtuaalreaalsust ja immerstiivset digikeskkonda**;
- käivitada ka 2026. aastal **projekt uue Euroopa Bauhausi toetuse maksmiseks väikestele omavalitsustele**, et tunnustada kohalikke eestvedajaid, kes panustavad kaasava ja kestliku ühiskonna ülesehitamisse;
- toetada **Euroopa demokraatia kaitsekiibi algatuse ja ELi põlvkondadevahelise õigluse strateegia** kaudu kohapealset demokraatiat, rakendades uuenduslikke lähenemisviise kogukonna kaasamiseks, põlvkondadevaheliste sidemete loomiseks ja kaasava avaliku ruumi rajamiseks;
- toetada **avaliku sektori asutusi** naabruskondade ümberkujundamisega seotud **osalusprotsesside kavandamisel ja rakendamisel**, tuginedes osalus- ja aruteludemokraatia ELi pädevuskeskuse,²⁵ Euroopa kodanike paneelarutelude ja kodanike kaasamisplatvormi²⁶ panusele.

2.3 Hariduse, kunsti ja kultuuri ümberkujundava mõju ärakasutamine, et edendada loovust ja innovatsiooni kohaliku elu ümberkujundamisel

Kultuuril ja kunstil on oluline roll üksikisikute ja kogukondade heaolu kujundamisel ning loovuse ja innovatsiooni käivitamisel. Kultuur ja kunst on kodanikuühiskonnas kesksel kohal, edendades empaatiat, sallivust, põlvkondadevahelist õiglust ja sotsiaalset ühtekuuluvust.

Sotsiaalsetele nõudmistele ja keskkonnaprobleemide lahendamisel on kaalukas mõju valdkondadevahelisel lähenemisviisil, mis hõlmab ruumilist planeerimist ja arhitektuuri. **Selleks et leida heakskiitu ja rahastamist, peab projekt olema kvaliteetne.** Projekteerijad, arhitektid ja kunstnikud, kes lõimivad oma projektidesse kestlikkuse, kaasatuse ja kvaliteedi, leiavad rahalist toetust ja pälvivad kogukonna heakskiitu, sest tulemuseks on loominguks, sisukad ja püsivad lahendused, mis on taskukohased ja kulutõhusad ning toimivad kohaliku kultuuri ja ajaloo teetähistena. Nagu Euroopa kultuurikompassis²⁷ osutatakse, on uus Euroopa

²¹ EUR-Lex - 52025JC0791 - ET - EUR-Lex.

²² Uue Euroopa Bauhausi töövahendite kogumik.

²³ ELi mitmesuguste rahastamisprogrammide toel algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ 2021.–2022. aasta projektikonkursside esimese vooru raames välja valitud projektid.

²⁴ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/factpages/citiverse>.

²⁵ Osalusdemokraatia.

²⁶ Kodanike kaasamisplatvorm – Kodanike kaasamisplatvorm.

²⁷ EUR-Lex - 52025DC0785 - ET - EUR-Lex.

Bauhaus oluline algatus, mille eesmärk on edendada **ühist arhitektuuri- ja disainikultuuri ning investeerida kvaliteetse elukeskkonna** rajamisse kõigi jaoks.

Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ head tavad, mis näitavad kunsti-, kultuuri-, haridus- ja teadusvaldkonna mõjujõudu

- ❖ **Projekti „Bauhaus of the Seas Sails“** kaasatud kunstnikud soovivad rõhutada ookeani tähtsust ning kultuuriruumide kaudu ühendab projekt ranniku- ja sisemaakogukondi [programm „Euroopa horisont“].
- ❖ **Bauhaus4EU** on Euroopa ülikoolide liit, mille eesmärk on algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames piirkondi ümber kujundada, uuendades ülikoolilinnakuid, rajades eluslaboreid ja koostades valdkondadevahelisi õppekavu [Erasmus+].
- ❖ **Projekti „Cultuur & Campus“** raames renoveeritakse Rotterdams asuv muinsuskaitsealune hoone, et rajada sinna multifunktsionaalne õppekeskus. Elanike kaasamiseks ja nende lugude jäädvustamiseks kohaldatakse kunstilisi meetodeid ja lähenemisviise [programm „Euroopa horisont“].

© Bauhaus of The Sea Sails - © Bauhaus4EU - © Cultuur&Campus

Haridus ja kultuur on võtmetähtsusega valdkonnad, et suurendada teadlikkust terviklike ja uurivate lähenemisviiside ja tõenduspõhiste kavandamismeetodite kombineerimise eelistest. Komisjon soovib tutvustada Euroopa kõigis koolides **algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtusi** koalitsiooni „Education4Climate“²⁸ kaudu, tuginedes koalitsiooni tegevusele koolide õpikeskkonna kestlikkuse suurendamisel²⁹.

Komisjon toetab ka meetmeid, mille eesmärk on luua tihedamad sidemed kunsti, teaduse ja tööstuse vahel, sest uue Euroopa Bauhausi projektid osutavad sellele, et **kunstnike kaasamine tehnoloogia- ja teadusvaldkonda ning vastupidi** ergutab paradigmat muutvat koostööd, millega kaasnevad innovatsioon ja konkreetsed väljundid. Koostoimes Euroopa kultuurikompassi meetmetega edendatakse algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ **kultuuritöötajate, kunstnike ja akadeemiliste ringkondade suhtlust tööstus- ja ehitusvaldkonna esindajatega**, et pakkuda uusi väljavaateid, näha ette erinevaid tulevikustsenaariume ning ühiselt luua raamidest välja ulatuvaid ja tulevikku suunatud lahendusi naabruskondade taaselustamiseks.

²⁸ <https://education-for-climate.ec.europa.eu/community/>.

²⁹ Koolide keskkonnahoidlikumaks muutmine. Uus raport koolide õpikeskkonna kestlikkuse kohta |Euroopa koolihariduse platvorm.

Kooskõlas **nõukogu 2021. aasta järeldustega** kultuuri, kvaliteetse arhitektuuri ja ehitatud keskkonna kui algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ põhielementide kohta,³⁰ edendab komisjon kultuurist lähtuvat, tõenditel põhinevat ja kvaliteedist juhinduvat osaluspõhist lähenemisviisi hoonestatud keskkonnale ning toetab **Davosi ehituskultuuri kvaliteedisüsteemi põhimõtte**³¹ ja liikmesriikide eksperdirühma „Kvaliteetne arhitektuur ja hoonestatud keskkond kõigile“³² soovitude rakendamist.

Komisjonil ja tema partneritel on kavas:

- esitada nõukogule ja Euroopa Parlamendile ettepanek **tugevdada Euroopa kultuuripealinnade** algatust, et luua koostoime algatuse „Uue Euroopa Bauhaus“ väärtuste ja põhimõtetega;
- luua **algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ ookeanilabor, et edendada koostööd merekeskkonna kaitsmisel** ja aidata kaasa ELi maailmamere seire algatusele³³;
- kaasata noori, et nad aitaksid algatuse „**DiscoverEU**“ raames kaasa Euroopa kultuuripärandi säilitamisele ning linna- ja maapiirkondade taaselustamisele, reisides mööda **uue Euroopa Bauhausi marsruuti**;
- toetada algatuse „Kultuur liigutab Euroopat“ kaudu **uue Euroopa Bauhausi kunstiresidentuure**.

3. RAKENDAMISE EELDUSED

3.1 Uue Euroopa Bauhausi kogukond ja rohujuuretasandi osalus

Algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ on kasvanud tänu oma kogukonna eestvedamisele. **Sellesse kogukonda kuulub peaaegu 2 000 liiget** nii avalikust kui ka erasektorist, nii kohalikest kui ka rahvusvahelistest organisatsioonidest kogu Euroopast ja mujalt maailmast. Hõlmatud on mitmesugused valdkonnad, nagu kultuur, haridus, arhitektuur, muinsuskaitse, metsandus, ehitus, elamumajandus ja mood, ning algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ festivali ja auhinnavooru kaudu on jõutud miljonite kodanike ja ettevõtjateni.

Kuigi komisjon saab anda oma panuse, on see vaid üks osa suuremast ettevõtmisest. **Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kogukond on võtnud aktiivselt meetmeid** alates kohalike rahastamiskavade koostamisest kuni uue Euroopa Bauhausi standardite ning uue Euroopa Bauhausi magistri- ja doktoriõppeprogrammide loomiseni. Kogukond on olnud algatuse tõeline edasiviiv jõud ning aidanud ELi rahastamist ja toetust mitmekordistada, see on võimaldanud uue Euroopa Bauhausi raames välja töötatud lahendusi ka mujal rakendada ja ulatuslikumalt kasutusele võtta.

Teadmiste ja parimate tavade vahetamine on äärmiselt oluline, eriti siis, kui ümberkujundamist on vaja jätkata ja kiirendada, mis on sageli asjakohane juhul, kui rakendamine toimub kohalikul tasandil. Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames käivitatakse **linnade jaoks katseprojekt, et vahetada teavet lahenduste kohta, mis puudutvad hoonestatud keskkonna vastupanuvõimet** kliimamuutustele ja loodusõnnetustele. Uue Euroopa Bauhausi kogukond toob kokku sidusrühmad, et ühiselt luua, prototüüpe valmistada ning katsetada ümberkujundamisvahendeid ja -lahendusi, eelkõige algatuse

³⁰ 2021/C 501 I/03.

³¹ Davosi ehituskultuuri kvaliteedisüsteem.

³² Avaleht - Ühise arhitektuurikultuuri suunas - EAC.

³³ Euroopa maailmamerepakettis välja kuulutatud juhtalgatus.

innovatsioonilaborite kaudu. Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ laborites on praegu käsil kaheksa projekti, mis hõlmavad mitmesuguseid valdkondi alates Ukraina avalikust taristust³⁴ ja rohepöördest Doonau piirkonnas³⁵ kuni Euroopa modernismipärandini³⁶ ning lisaks kavandatakse uusi projekte, mille eesmärk on leida lahendused taskukohaste eluasemete pakkumiseks.

Sellele kogemusele tuginedes on komisjoni eesmärk **laiendada ja mitmekesistada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kogukonda**, meelitada ligi uusi liikmeid mitmesugustest sektoritest, rühmadest ja poliitikavaldkondadest, suurendada kaasatust ja anda asjakohaste poliitikameetmete jaoks teavet. Komisjon **optimeerib digivahendite kasutamist, et hõlbustada suhtlust ja koostööd**, eelkõige piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning avaliku ja erasektori partnerlustes, ning muuta heade tavade ja tõenduspõhiste andmete jagamine lihtsaks ja kiireks. Sellega püütakse saavutada koostoime ja maksimeerida koostööd muude seotud algatustega, eelkõige integreerides **algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtused ja põhimõtted linnapeade pakti, Euroopa kliimapakti ja roheliste linnade leppesse**.

Komisjonil ja uue Euroopa Bauhausi kogukonnal on kavas:

- luua **ELis uue Euroopa Bauhausi kohalike saadikute võrgustik** koostöös uue Euroopa Bauhausi kohalike esindustega ja vajaduse korral EUROPE DIRECTi keskustega;
- luua **taskukohaseid eluasemeid käsitlev uue Euroopa Bauhausi labor**, et koguda taskukohaste eluasemete pakkumisega seotud häid tavasid, keskendudes koostöös ELi eluasemeliiduga tehasemajade ehitamisele ja elukvartalite tihendamisele;
- suurendada sidusrühmade kaasamist ja heade tavade vahetamist iga kahe aasta tagant toimuva **uue Euroopa Bauhausi festivali** kaudu, kus pööratakse erilist tähelepanu sellistele prioriteetsetele teemadele, nagu eluasemega kindlustatus ja demokraatia, ning muude asjakohaste ürituste kaudu, nagu **Euroopa teadlaste öö**;
- anda välja uue Euroopa Bauhausi auhindu, et tunnustada häid tavasid ja suurendada teadlikkust uuenduslikest lahendustest ning töötada välja **eriauhinnad**, et tunnustada veemajanduse kriisivalmidust (2026) ja uuenduslikke lahendusi üliõpilaste majutamiseks (2027);
- näha piirkondade ja linnade jaoks ette ühine ruum, et programmi „**Alade ümberkujundamine: uue Euroopa Bauhausi katsekeskkond**“³⁷ raames koos luua ja õppida ning teha järeldusi **linnades läbiviidud katseprojekti** kohta, milles käsitleti hoonestatud keskkonna vastupanuvõimet;
- toetada uue Euroopa Bauhausi kogukonna ja tulevase **ELi elamumajanduse liidu** sünergiaid ja koostööd.

3.2 Uue Euroopa Bauhausi akadeemia – teadmised, oskused, innovatsioon ja rahastamine

Paljud ülikoolid ja pädevuskeskused juba panustavad aktiivselt algatusse „Uus Euroopa Bauhaus“, et edendada teadusuuringuid, luua uusi haridus- ja koolitusmudeleid ning ühendada teadmised ärirakendustega. 2022. aastal käivitas Euroopa Komisjon uue Euroopa Bauhausi akadeemia³⁸ kestliku ehitusega seotud oskuste levitamiseks. Akadeemia toob kokku teadlased

³⁴ Ukraina avalik taristu – Uus Euroopa Bauhaus – Euroopa Liit.

³⁵ Uue Euroopa Bauhausi labor: uus Euroopa Bauhaus Doonau piirkonnas – Uus Euroopa Bauhaus.

³⁶ Euroopa modernismi triennaal – Uus Euroopa Bauhaus.

³⁷ Ettevalmistav meede (2024–2026) – Innovatsioon kohapõhiseks ümberkujundamiseks.

³⁸ Uue Euroopa Bauhausi akadeemia – Uus Euroopa Bauhaus – Euroopa Liit.

ja praktikud, et kiirendada ehitusökosüsteemi töötajate täiendus- ja ümberõpet. **Uue Euroopa Bauhausi akadeemiast saab** teadmiste ja teadusuuringute, ohutu katsetamise ja innovatsiooni ning oskuste arendamise **põhitaristu**, mis loob dünaamilise seose tagamaks, et kõik uue Euroopa Bauhausi rahastu teadus- ja innovatsioonitegevuse raames loodud teadmised suunatakse oskuste omandamisele, suutlikkuse suurendamisele ja rakenduslikule innovatsioonile.

Uue Euroopa Bauhausi akadeemial on kolm tegevussuunda.

3.2.1 Suutlikkuse suurendamine ja oskuste arendamine

Uue Euroopa Bauhausi akadeemia, mis toimib koolituste korraldamise, suutlikkuse suurendamise ja oskuste arendamise raamistikuna, aitab edendada süsteemseid muutusi kõigis sektorites. Eesmärk on **muuta teadusuuringute tulemused praktilisteks oskusteks, koostada koolitusraamistikud ja luua õppevõimalused** töötajatele, avaliku sektori asutustele ja VKEdele ning täiustada uue Euroopa Bauhausiga seotud koolituste pedagoogilist kvaliteeti, sidusust ja sertifitseerimist kogu Euroopas. Erilist tähelepanu pööratakse VKEdele ja oskustöölisele, tunnistades, et Euroopa üleminek puhtale energiale sõltub tugevast tootlikust majandusest ning väiksemate osalejate innovatsiooni- ja konkurentsivõimest. Akadeemia tegevuse kaudu toetatakse **töötajate täiendus- ja ümberõpet ehitusökosüsteemis**, eelkõige bioressursi- ja looduspõhise ehituse valdkonnas, tutvustades seda valdkonda sisukatel kursustel ning tuues kokku tipptasemel teadusuuringud ja praktikud. See hõlmab noortele suunatud õpipoisiõppe ja kutseõppe toetamist. Kooskõlas digikümneni eesmärkidega ning tuginedes ELi linnade veebiportaalile (mis on ühine juurdepääsupunkt kohalikku üleminekut toetavatele ELi vahenditele ja algatustele) edendatakse **digivahendite kasutamist ressursside, tõhususe ja andmepõhise otsustusprotsessi optimeerimiseks**.

Oskuste liidu laiemas raamistikus aitab uue Euroopa Bauhausi akadeemia arendada ka **oskuste prognoosimist** ELi tasandil, toetades Euroopa ehitussektori vaatluskeskust,³⁹ Euroopa Koolitusfondi,⁴⁰ tulevast Euroopa oskuste prognoosimise vaatluskeskust ja ulatuslikku ehituspartnerlust⁴¹. Samuti aitab see edendada algatust „Build Up Skills“,⁴² millega toetatakse hoonete energiatõhusaks renoveerimist riiklike oskuste platvormide kaudu kõigis liikmesriikides.

3.2.2 Teadmised ja teadusuuringud

Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kaudu tutvustatakse praktilisi katsetusi piirkondade ümberkujundamisel ning kogutakse tõendeid naabruskondade taaselustamisest ja ühisest kavandamisest tuleneva kultuurilise, ühiskondliku ja keskkonnavalase kasu kohta. Teadusringkonnad on näidanud üles suurt huvi sellise integreeritud lähenemisviisi meetodite ja mõju uurimise vastu ning juba on loodud uuele Euroopa Bauhausile keskenduvate doktori- ja magistriprogrammide ökosüsteem ning avaldatud teadusartikleid, mis tuginevad uue Euroopa Bauhausi projektidele (nt majakaprojektid) või uue Euroopa Bauhausi akadeemia tegevusele. Paraku on valdkond endiselt väga killustatud ning seepärast on praktilistele kogemustele tuginevad tegevuskavad, mida **kogukondadele, spetsialistidele, kohalikele omavalitsustele ja muudele sidusrühmadele** järgimiseks pakutakse, vähese mõjuga.

Tõenduspõhise lähenemisviisi ja digivõimaluste kasutamise kaudu toetab uue Euroopa Bauhausi akadeemia praktikuid, spetsialiste ja ametiasutusi uue Euroopa Bauhausi väärtuste ja

³⁹ Euroopa ehitussektori vaatluskeskus.

⁴⁰ Avaloht |Euroopa Koolitusfond.

⁴¹ Ehitus.

⁴² <https://build-up.ec.europa.eu/en/bup-skills>.

põhimõtete integreerimisel oma algatustesse ning pakub parimat lahendust andmete ja heade tavade kohta esitatud teabe kogumiseks, jagamiseks ja analüüsimiseks. **Katsetamise ja tõenduspõhiste kavandamismeetodite abil saadud teadmised** koondatakse ja tehakse kättesaadavaks, pakkudes andmeid ja teavet edukate kavade kohta, et kõige tõhusamaid neist laiemalt tutvustada ja kasutusele võtta. **Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektide tulemuste ja mõju keskus**⁴³ kogub, analüüsib ja jagab teavet saadud kogemuste ja kasutatud vahendite kohta.

3.2.3 Ettevõtluse arendamine

Komisjon on välja töötanud mitmesuguseid vahendeid, et aidata projektiarendajatel uue Euroopa Bauhausi projekte⁴⁴ kavandada ja rakendada. Uue Euroopa Bauhausi akadeemia pakub **VKEdele, idufirmadele ja loometöötajatele** nõustamisteenust ja -vahendeid, et luua katsekeskkondi ja järgida uue Euroopa Bauhausi kavasid. Tuginedes uue Euroopa Bauhausi laborites välja töötatud lahendustele ja ELi rahastatavatele projektidele, loob uue Euroopa Bauhausi akadeemia võimalused, et kogukonna juhitud ja valdkondadevaheline innovatsioon võiks kasvada, laieneda ja turule jõuda. Näiteks toetatakse laboris valminud uuenduslike bioressursipõhiste materjalide kasutuselevõttu hoonete ehitamisel ja renoveerimisel. Algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ võimaldab rakendada ringmajandust, puhtale energiale üleminekut ja veemajanduse kriisivalmidust käsitlevaid ELi õigusakte, **toetades ettevõtjaid ja sidusrühmi, kes järgivad kestlikke tavasid** (näiteks algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ moepöörde projekt (EIT)).

EIT pakub uue Euroopa Bauhausi akadeemiale sihttoetust, tõhustades teadmiste jagamist algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ projektide vahel ning käivitades EIT teadmus- ja innovatsioonikogukonna „Kultuur ja Loovus“ kaudu innovatsiooni katseprojekte, edendades ja laiendades innovatsiooni oma toetusprogrammi „Kogukondade teekond uue Euroopa Bauhausi poole“⁴⁵ kaudu ning pakkudes käivitusprogrammi⁴⁶ kaudu varajases arengujärgus novaatoritele stardikiirendust. Komisjon ja tema partnerid toetavad suutlikkuse suurendamist ja lihtsustavad juurdepääsu rahastamisele, eelkõige väikeste osalejate jaoks, ning kohandavad rahastamisvõimalusi vastavalt kohalikele vajadustele⁴⁷. Nad tuginevad olemasolevatele headele tavadele, et **meelitada ligi erasektori rahalisi vahendeid** ning luua **uuenduslike juhtimis- ja rahastamismudeleid**. Investeeringuid, sealhulgas projektidele potentsiaalsete investorite otsimist, toetatakse ka uue **üleeuroopalise taskukohastesse ja kestlikesse eluasemetesse investeerimise platvormi** kaudu, kuhu kuuluvad EIP grupp, riiklikud tugipangad, Euroopa Nõukogu Arengupank, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank ning muud finantsasutused.

Uue Euroopa Bauhausi akadeemia tegevuse kaudu on komisjonil ja tema partneritel kavas:

- **toetada täiend- ja ümberõpet ehitussektoris ja selle väärtusahelas**, et kiirendada üleminekut taastavamale ja ringluspõhisemale materjalikasutusele;
- **käivitada innovatsiooni ja koolituse katseprojekte, nagu uue Euroopa Bauhausi moepöörde projekt**, millega aidatakse moesektori VKEdel töötada välja ringmajanduse strateegiaid ja laieneda uutele turgudele;

⁴³ Rakendatakse programmi „Euroopa horisont“ kaudu.

⁴⁴ Vahendid ja ressursid – Uus Euroopa Bauhaus – Euroopa Liit.

⁴⁵ Vt EIT, uue Euroopa Bauhausi kogukond:2025. aasta mõjuaruanne.

⁴⁶ EIT käivitusprogramm.

⁴⁷ Näiteks platvormi „BlueInvest“ ja Euroopa Innovatsiooninõukogu rahastusprogrammi „Accelerator“ kaudu.

- toetada ettevalmistavat meedet võimaliku **uue Euroopa Bauhausi ühise Euroopa teaduskraadi** loomiseks, et arendada arhitektuuri-, disaini-, kestliku inseneriteaduse ja kunstivaldkonna vahelisi pädevusi, mis on vajalikud uue Euroopa Bauhausi põhimõtete edendamiseks ülikooli tasandil;
- arendada edasi ja luua **ülikoolide ning ettevõtjate partnerlusi**, et edendada oskusi ja pädevusi uue Euroopa Bauhausiga seotud sektorites (nt tööjõud, tulevased ettevõtjad);
- **tugevdada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ rolli seoses eesliiniuuringutega**, sealhulgas avaldades teadusartikleid ja korraldades akadeemilisi üritusi, et tutvustada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ tavasid ja kavasid;
- töötada välja **näitajad ja suunised, et hinnata kogukonna juhitud algatuste** kestlikkust, kaasatust ja kvaliteeti;
- koostada **algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ raames rajatud taskukohaste ja vastupanuvõimeliste eluasemete heade tavade ja kavade digitaalne kataloog**, tuginedes uue Euroopa Bauhausi katseprojektile linnade kohta, et tutvustada kohalikele omavalitsustele, ettevõtjatele ja praktikutele tipptasemel lahendusi.
- koostoimes Euroopa investeerimisplatvormiga ja tuginedes algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ investeerimissuunistele, lihtsustada **algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ nõustamiskeskuse** kaudu ja koostöös heategevusühendustega väiksemate osalejate juurdepääsu rahastamisele ning töötada lisaks nõustamiskeskusele välja **algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ investeerimiskirendi**, et meelitada ligi era- ja avaliku sektori vahendeid ning segarahastamist ning kaasata hõlpsamini algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtuste ja põhimõtete kohaseid uuenduslikke ärimudeleid.

3.3 Rahastamine ja juhtimine

Viie aasta jooksul on toetatud juba üle 700 uue Euroopa Bauhausi projekti. 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus (MFF) on algatusele „Uus Euroopa Bauhaus“ eraldatud 1,4 miljardit eurot. Enamik sellest tuleneb ühtekuuluvuspoliitika vahenditest (üle 840 miljoni euro) ja programmist „Euroopa Horisont“ (üle 530 miljoni euro). **Uue Euroopa Bauhausi rahastu 2025–2027⁴⁸** on algatuse esimene mitmeaastane rahastamisvahend ning see põhineb programmil „Euroopa horisont“. Rahastamisvahend koosneb kahest osast: teadusuuringute ja innovatsiooni komponent,⁴⁹ mille esialgne eelarve on ligikaudu 120 miljonit eurot aastas, et töötada välja ja tutvustada uudseid lahendusi, ning kasutuselevõtu komponent, et rakendada ja laiendada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ edulugusid ja uuendusi ning eeldatavasti kaasata sama suur summa mitmesugustest ELi programmidest ning riiklikest ja erasektori vahenditest. **Komisjon püüab koos liikmesriikidega optimeerida ELi rahastamise kasutamist, koostoimet ja vastastikust täiendavust** eri valitsustasanditel⁵⁰ ning lihtsustada juurdepääsu rahastamisele, eelkõige väikeste osalejate jaoks. Eelkõige julgustab komisjon jätkuvalt liikmesriike ja piirkondi **integreerima algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtusi ja põhimõtteid ühtekuuluvuspoliitika** ning muude hoonestatud keskkonnaga seotud strateegiate ja poliitikameetmete rakendamisse ning töötama **igas liikmesriigis välja üks algatuse „Uus**

⁴⁸Vt uue Euroopa Bauhausi rahastu 2025.–2027. aasta tegevuskava.

⁴⁹ Teadusuuringute ja innovatsiooni komponendi esialgne eelarve on ligikaudu 120 miljonit eurot aastas ja seda rakendatakse programmi „Euroopa horisont“ 2025.–2027. aasta tööprogrammide kaudu.

⁵⁰ Tuginedes ka headele tavadele, nagu [THRIVE | Lõunapiirkonna assamblee](#) või õiglase ülemineku fondi loomine, et edendada tööstuse kliimaneutraalseks muutmist Saksi-Anhalti söekaevanduspiirkonnas.

Euroopa Bauhaus“ majakaprojekt. Koostöös liikmesriikidega püüab komisjon mitmekesistada rahastamisvõimalusi, eelkõige selleks, et suurendada toetust rohujuure tasandi algatustele. Samuti kutsub komisjon kaaseadusandjaid üles toetama ettepanekuid **tulevase mitmeaastase finantsraamistiku kohta, mis võimaldab jätkata uue Euroopa Bauhausi rahastu finantseerimist ka pärast 2027. aastat**⁵¹.

ELi rahaliste vahendite optimaalseks kasutamiseks peavad liikmesriigid tegutsema otsustavalt, olema ühenduslülilik kohalike osalejatega, tagama nende juurdepääsu rahastamisele ning maksimeerima rahastamisvahendite ja poliitikameetmete koordineerimist ja sidusust. **Liikmesriigid määrasid 2021. aastal uue Euroopa Bauhausi riiklikud kontaktpunktid.** Sellest ajast alates on neil olnud oluline roll uue Euroopa Bauhausi rakendamisel riiklikul ja kohalikul tasandil. Koos uue Euroopa Bauhausi rahastu loomisega pandi alus veel kahele võrgustikule: uue Euroopa Bauhausi teadusuuringute ja innovatsiooni riiklikud kontaktpunktid⁵² ning korraldusasutuste ja muude asjaomaste asutuste võrgustik, et edendada uue Euroopa Bauhausi investeringuid 2021.–2027. aasta ühtekuuluvuspoliitika programmides⁵³.

Hoolimata tehtud edusammudest puuduvad enamikul liikmesriikidel algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ tõeliselt tervikliku mitmetasandilise ja valdkondadevahelise juhtimise mudel ja vahendid, mistõttu jäävad sidusrühmade ja kohalike omavalitsuste võimalused kasutamata. Tihedas koostöös liikmesriikidega **määratleb komisjon uuesti uue Euroopa Bauhausi riiklike kontaktpunktide ülesanded, pakub tuge** suutlikkuse suurendamise ja rohkemate rahastamisvõimaluste kaudu ning tugevdab kontaktpunktide koostööd korraldusasutustega, näiteks uue Euroopa Bauhausi Peer2Peer (P2P) kogukonnaga. Komisjon on esitanud ettepaneku nõukogu soovitusel, mille eesmärk on **suurendada liikmesriikide kui algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ juhtimise kaasatud oluliste osaliste mõjuvõimu ja muuta algatus toimivaks** alates naabruskonnast kuni Euroopa tasandini. Algatuse rakendamisel tuleb austada subsidiaarsuse põhimõtet ja riiklikke eripärasid, võimaldades liikmesriikidel, piirkondadel ja kohalikel omavalitsustel kohendada uut Euroopa Bauhausi vastavalt oma keskkonnaseisundile ning kultuurilisele ja sotsiaalsele kontekstile. Seepärast tugevdatakse algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ liikmesriikide kesksel rollil selliste lähenemisviiside väljatöötamisel ja juhtimisel, mis kajastavad riiklikke prioriteete, juhtimisstruktuure ja kohalikke vajadusi, tagades, et ELi tasandil toetatakse ja täiendatakse, mitte ei asendata riigisiseseid poliitilisi valikuid. **Euroopa poolaasta ja uus ELi elamumajanduse liit** pakuvad liikmesriikidele tuge ka terviklike lähenemisviiside rakendamisel, milles on ühendatud eluasemete kestlikkus, taskukohasus ja kvaliteet.

Komisjonil on kavas:

- pakkuda ELi rahastamis- ja hankeportaal⁵⁴ ning ELi linnade platvormil lihtsat otsingumootorit ja **ülevaadet uue Euroopa Bauhausiga seotud rahastamisvõimalustest mitmesuguste ELi programmide raames;**
- pakkuda **riiklikele ja piirkondlikele ametiasutustele** otsest **kohandatud toetust** algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtuste ja põhimõtete integreerimiseks

⁵¹ Komisjoni ettepanekud mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2035 kohta.

⁵² Teadusuuringute ja innovatsiooni riiklikud kontaktpunktid toetavad uue Euroopa Bauhausi rahastu teadusuuringute ja innovatsiooni komponendi rakendamist programmi „Euroopa horisont“ raames.

⁵³ Uue Euroopa Bauhausi Peer2Peer (P2P) kogukond.

⁵⁴ Põhineb uue Euroopa Bauhausi lipul, mida praegu kasutatakse programmi „Euroopa horisont“ puhul.

ühtekuuluvuspoliitika programmidesse ning teha koostööd **Euroopa Investeerimisprogrammiga programmi JASPERS⁵⁵ raames**, et töötada välja täiendavad hindamis- ja suutlikkuse suurendamise vahendid;

- toetada **avalike haldusasutuste ja sidusrühmade suutlikkuse suurendamist** vastastikuse õppimise ja heade tavade jagamise kaudu, sealhulgas selliste algatuste kaudu nagu „Eluruumid“,⁵⁶ et edendada kvaliteetse arhitektuuri ja hoonestatud keskkonna loomist kõigi jaoks;
- rahastada **uue Euroopa Bauhausi riiklikke kontaktpunkte ning teadusuuringute ja innovatsiooni riiklikke kontaktpunkte**, et tugevdada nende suutlikkust ja koostööd.

3.4 Rahvusvaheline mõõde

Linnad ja naabruskonnad Euroopas ja kogu maailmas seisavad silmitsi sarnaste probleemidega: kliimamõjud, veenappus, demograafilised muutused ja eluasemekriis. Mõnel juhul, näiteks maailma lõunapoolsetes riikides, võivad need probleemid olla drastilised ning põhjustada rännet või isegi konflikte. **Algatusel „Uus Euroopa Bauhaus“ on potentsiaali pakkuda integreeritud lahendusi ka väljaspool Euroopat** ja nendelt riikidelt õppida ning inspireerida Euroopa naabruskondi rahvusvaheliste tavade ja edulugude kaudu.

Algatusel „Uus Euroopa Bauhaus“ võib olla **oluline roll ELi laienemisprotsessis**, edendades kestlikku kohalikku arengut, kultuuripärandi säilitamist, uuenduslikke lahendusi rohe- ja digipöördeks ning sotsiaalsete, majanduslike ja kultuuriliste väärtuste lõimimist. See võib pakkuda kandidaatriikidele platvormi, et jagada häid tavasid, eksperditeadmisi, ressursse ja võrgustikke ning teha ELi liikmesriikidega koostööd ühisprojektides. Alates 2022. aastast on algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kaudu toetatud **Ukraina keskkonnahoidlikku taastumist ja osaluspõhist ülesehitamist** selliste innovatsiooniprojektide kaudu nagu Tšernihivis asuvate paneelmajade keskkonnahoidlik rekonstrueerimine, kestliku maakasutuse algatused ja linnade keskkonnahoidlik taastamine Musta mere piirkonnas⁵⁷. Algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ eesmärk on ehitada üles kestlik, uuenduslik ja kaasav Ukraina, võimendades partnerlusi ja vahendeid (algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ kogukond, konkreetsed suunised, tehniline abi).

Uue Euroopa Bauhausi algatused on innustanud alustama dialoogi ja projekte ka ELi mittekuuluvates riikides, eelkõige Jaapanis, Brasiilias ja Mehhikos. Komisjon jätkab oma rahvusvahelise võrgustiku laiendamist ning julgustab huvitatud rahvusvahelisi eksperte, kodanikke ja valitsusi tegema tihedamat koostööd, et arutada ja ühiselt kavandada algatusest „Uus Euroopa Bauhaus“ inspireeritud üleilmseid lahendusi. 2025. aastal tutvustas Euroopa Liit **Osaka maailmanäitusel** algatust „Uus Euroopa Bauhaus“ kogu maailmale, sõlmis kontakte muude riikide spetsialistidega ning käivitas **ELi ja Jaapani dialoogi algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ seotud teemadel**. Komisjon laiendab oma tegevust eespool nimetatud valdkondades ning kasutab ka uue **Euroopa Bauhausi festivalide meediakajastust, et tutvustada rahvusvahelisi häid tavasid ja kogemusi**.

Komisjonil on kavas:

⁵⁵ Tehnilise nõustamise programm „Ühisabi Euroopa piirkondade projektide toetamiseks“.

⁵⁶ Eluruumid – kultuur ja loovus

⁵⁷ Neid projekte rahastati programmide LIFE, „Euroopa horisont“ ja Interreg kaudu.

- **toetada Ukraina ülesehitamist ja linnade taaselustamist**, edendades taskukohaste, kestlike ja kvaliteetsete kohalike tüüpprojektide loomist koolide, haiglate ja kultuuripärandi taastamiseks, toetades uue **Euroopa Bauhausi akadeemia keskuse** loomist ning integreerides uue Euroopa Bauhausi väärtused asjakohastesse õigusaktidesse ja ülesehitustegevusse, eelkõige programmi „EU4Reconstruction“⁵⁸ ja Euroopa digitaristu konsortsiumi CitiVERSE⁵⁹ kaudu.
- laiendada ELi delegatsioonide toetusel algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ rahvusvahelist kogukonda, kaasates **uue Euroopa Bauhausi kohalikke võrgustikke kolmandates riikides ning luues uue Euroopa Bauhausi akadeemia keskusi**, eelkõige Jaapanis ja Brasiilias;
- toetada ELi laienemist, pakkudes rahastamist, suutlikkuse suurendamist ja tehnilist abi **uue Euroopa Bauhausi projektide ja algatuste käivitamiseks kandidaatriikides**;
- käivitada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ **auhindade rahvusvaheline tegevussuund**, et tutvustada ja tunnustada rahvusvahelisi projekte, mis kajastavad algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtusi;
- edendada **rahvusvahelist koostööd kvaliteetse arhitektuuri valdkonnas Davosi ehituskultuuri liidu**⁶⁰ kaudu.

4. JÄRELDUSED JA EDASISED SAMMUD

Algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ on alates selle loomisest 2020. aastal sütitanud entusiasmi ja loovust ning ärgitanud inimesi osalema nii Euroopas kui ka mujal maailmas. Edendades innovatsiooni, oskusi ja tugevat tööstust, aitab algatus „Uus Euroopa Bauhaus“ suurendada Euroopa konkurentsi- ja vastupanuvõimet, mis põhineb kvaliteetsetel taskukohastel lahendustel ja vastutuse jagamisel kõigil valitsemistasanditel. Järgmine oluline samm on **asjaomaste osalejate ja võrgustike edasine mobiliseerimine** eri valitsemistasanditel, poliitikavaldkondades ja majandussektorites, et paremini ära kasutada algatuse kogu potentsiaali. **Spetsialiste, teadlasi, ametiasutusi, kodanikuühiskonna esindajaid ja ettevõtjaid kutsutakse algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ ühinema** ning tegema koostööd, et ühiselt luua ja laiemalt kasutusele võtta uuenduslikke lahendusi, mis toetavad linnaosade taaselustamist ja üleminekut puhtale energiale.

Euroopa Komisjon loodab Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu, Euroopa Regioonide Komitee ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee koostööle, et suurendada teadlikkust ning edendada algatust „Uus Euroopa Bauhaus“ ja sellega seotud võimalusi oma haldusalas, **kaasata kodanikuühiskonda, kunstnikke, kohalikke omavalitsusi, ettevõtjaid ja teadlasi ning jagada olemasolevaid ressursse**. Komisjon tugineb oma kasvava kogukonna tugevatele külgedele ja levitab oma häid tavaid. ELi mittekuuluvaid riike, huvitatud rahvusvahelisi organisatsioone ja võrgustikke kutsutakse samuti üles levitama ja toetama algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtusi ja põhimõtteid ning edendama osaluspõhiseid, ühiselt kavandatud projekte ja algatusi.

⁵⁸ Kohalikul tasandil tehakse projekti raames koostööd ligikaudu 50 keskmise suurusega teedrajava omavalitsusega, et valmistada ette ja hallata ülesehitusinvesteeringuid lähtuvalt parema taastamise põhimõttest ja algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ väärtustest.

⁵⁹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/digital-twin-reconstruction-ukraine>.

⁶⁰ Davosi ehituskultuuri liit.

Komisjon kutsub eelkõige nõukogu üles arutama käesolevale **teatisele lisatud nõukogu soovitus** ettepanekut ja seda vastu võtma, et tugevdada liikmesriikides valdkonnaüleseid jõupingutusi, tagada algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ elluviimine ning selle lõimimine asjakohastesse riiklikesse, piirkondlikesse ja kohalikesse algatustesse ja rahastamisotsustesse.